

Vieša sprendimų paieška

Greita paieška Detali paieška Pagalba

Pavadinimas: [2026-02-11][nuasmeninta nutartis byloje][eA-457-415-2026].docx**Bylos nr.:** eA-457-415/2026**Bylos rūšis:** administracinė byla**Teismas:** Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas**Raktiniai žodžiai:****Teisiniai terminai:****Šalys:****Kategorijos:**

Tabako kontrolė

Tabako kontrolė

Tabako ir alkoholio kontrolė

Tabako ir alkoholio kontrolė

Tabako ir alkoholio kontrolė

Vardas/Pavardė/Pavadinimas	Kodas	Byloje kaip
Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas	302610311	atsakovas
UAB Kordula	305254009	pareiškėjas

?

Administracinė byla Nr. eA-457-415/2026
Teismo proceso Nr. 3-61-3-07611-2023-5
Procesinio sprendimo kategorija 34.1
(S)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS**NUTARTIS
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU**

2026 m. vasario 11 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Gintaro Kryževičiaus (pranešėjas), Jolantos Malijauskienės ir Dainiaus Raižio (kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Kordula“ apeliacinį skundą dėl Regionų administracinio teismo 2024 m. gruodžio 3 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Kordula“ skundą atsakovui Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui dėl nutarimo panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I.

1. Pareiškėjas uždaroji akcinė bendrovė (toliau – ir UAB) „Kordula“ (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės

departamento (toliau – ir atsakovas, Departamentas) 2023 m. birželio 15 d. nutarimą Nr. ATK2-28(2023) (toliau – ir Nutarimas), taip pat priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

2. Pareiškėjas skunde nurodė:

2.1. Departamentas atliko pareiškėjo patalpų neplaninį patikrinimą ir surašė 2023 m. gegužės 4 d. protokolą Nr. ATK2-026 (toliau – ir Protokolas), kuriame konstatavo, kad pareiškėjas gamina skirtingų skonių ir skirtingą nikotino kiekį turinčias nikotino pagalvėles „Tabacco-free pouches GRANT Slim Format 27 nicotine pouches“, kurių dizainas tariamai imituoja tabako gaminius, t. y. čiulpiamojo tabako gaminius „Snus“, tokiu būdu pažeisdamas Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto reikalavimus. Atsakovas dėl nustatyto pažeidimo Nutarimu skyrė pareiškėjui 1 158 Eur baudą;

2.2. pareiškėjas turi Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – ir Centras) išduotą 2022 m. rugpjūčio 3 d. leidimą Nr. NM-317, pakeistą pagal 2023 m. balandžio 18 d. prašymą, leidžiantį naudoti ir gaminti nuodingąsias medžiagas, t. y. nikotino pagalvėles, kuriose nikotino koncentracija yra lygi arba didesnė nei 1,667 proc. Pareiškėjas taip pat turi Departamento išduotą licenciją Nr. 11L-7G, leidžiančią gaminti kramtomojo tabako pagalvėles (išvežimui iš Lietuvos Respublikos), ir licenciją Nr. 21L-41, leidžiančią verstis didmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais. Pareiškėjo gaminamos nikotino pagalvėlės nėra platinamos Lietuvoje, o yra išvežamos į Europos Sąjungos nares ir trečiąsias šalis, kuriose nikotino pagalvėlės yra reglamentuotos teisės aktuose, apmokestintos akcizais bei teisėtai tiekiamos rinkai ir vartotojams;

2.3. Departamentas ėmėsi veiksmų gavęs skundą, kurį parengė ne vartotojas, o kvalifikuotas teisininkas, atstovaujantis konkrečiai įmonei. Pareiškėjo konkurentai – įmonės House of Prince A/S ir British American Tobacco (Brands) Limited – inicijavo civilinę bylą dėl tariamų prekių ženklų pažeidimo, į kurią pateikė Departamento 2022 metų išaiškinimą, kad, vykdant pareiškėjo gaminio gamybą ir tiekimą į užsienį, nebuvo pažeistos Įstatymo nuostatos. Dizaino klausimas yra keliamas būtent dėl tos priežasties, kad skundą dėl pareiškėjo veiklos tikriausiai pateikė konkurentas, o ne dėl to, kad nikotino pagalvėlės imituoja tabako gaminių ir klaidina vartotoją;

2.4. atsakovas, priimdamas Nutarimą, neįvertino pareiškėjo pateiktų argumentų ir juos patvirtinančių dokumentų, t. y. neatliko visapusiško aplinkybių vertinimo, ir netinkamai taikė Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto nuostatas;

2.5. Nutarime nepaaiškinta, kodėl konstatuota, kad nikotino pagalvėlės yra tabako pagalvėlių imitacija, ypač atsižvelgiant į tai, kad nikotino pagalvėlėmis nėra prekiaujama Lietuvos rinkoje, o tabako pagalvėlės yra tiesiogiai uždraustos pagal Įstatymo 13 straipsnį. Lietuvos vartotojas nežino nė vieno iš minėtų produktų, todėl neegzistuoja imitavimo ir klaidinimo tikimybė;

2.6. nikotino pagalvėlės yra ne tabako pagalvėlių imitacija, o alternatyvios prekės arba substitutai. Šiuo požiūriu galima vesti analogiją su elektroninėmis cigaretėmis (šiuo aspektu nurodoma Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁸-1131/2011);

2.7. Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkte įtvirtintą draudimą vertinant istoriniu metodu, aišku, kad įstatymų leidėjas siekė uždrausti ne konkuruojančius produktus, o tik jų imitacijas, kai jos atliekamos ne tabako / nikotino produktuose, o kituose sektoriuose, pavyzdžiui, maisto ar žaislų. Šiuo aspektu akcentuojamas Įstatymo 2003 m. lapkričio 20 d. pakeitimo aiškinamasis raštas, Pasaulio sveikatos organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvencijos aiškinamasis raštas. Iš nurodyto teisinio reguliavimo ir jo priėmimą paskatinusių priežasčių darytina pagrįsta išvada, kad Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytas draudimas imituoti tabako gaminių dizainą yra skirtas drausti gaminti ir teikti rinkai akivaizdžiai tabako gaminius imituojančias prekes, kurių paskirtis yra kita nei tabako / nikotino gaminių ir kurie skatina tabako gaminių vartojimą;

2.8. Departamentas ignoravo aplinkybę, kad Įstatymas nėra taikomas nikotino pagalvėlėmis. Iš Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies matyti, kad į šio įstatymo reguliavimo sritį patenka tik šie produktai: neapdorotas tabakas, tabako gaminiai ir su tabako gaminiais susiję gaminiai;

2.9. Departamentas neturi teisės kontroliuoti pareiškėjo veiklą. Kaip minėta, Įstatymo nuostatos nėra taikomos nikotino pagalvėlėms, kurias gamina pareiškėjas. Tai, kad Departamentas nekontroliuoja nikotino pagalvėlių gaminimo veiklos, ne kartą raštu pripažino ir Departamentas (2022 m., taip pat 2023 m. kovo 29 d. rašte [Nr. S-570](#)). Be to, Centras 2022 m. rugpjūčio 2 d. ir 2023 m. gegužės 18 d. raštuose bei Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kriminalinės policijos Organizuoto nusikalstamumo tyrimo valdybos 4-asis skyrius 2023 m. gegužės 8 d. nutarime atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą patvirtino, jog pareiškėjas turi teisę gaminti tokį gaminį Lietuvoje, tokia jo veikla nepažeidžia teisės aktų reikalavimų. Departamento veiksmai, t. y.

teikiami atsakymai dėl pareiškėjo veiklos, medžiagos perdavimas Centrai nagrinėti pagal kompetenciją ir bandymas inicijuoti ikiteisminį tyrimą, patvirtina Departamento pozicijos nepastovumą ir tai, kad Departamentas neturi akivaizdžios pozicijos dėl nikotino pagalvėlių;

2.10. Departamentas nepateikė jokių įrodymų dėl tabako gaminių imitavimo. Departamento argumentacija yra grindžiama „vidutinio vartotojo“ kategorija, tačiau šioje byloje neegzistuoja joks vidutinis vartotojas, nes Lietuvos rinkoje nėra abiejų aptariamų gaminių. Departamento atstovai, nagrinėdami bylą, negalėjo paaiškinti ir atsakyti, kaip gaminys, kurio nedraudžia Lietuvos teisės aktai ir kuris neplatinamas Lietuvoje, gali imituoti kramtomąjį tabako gaminį „Snus“, kurį draudžiama tiekti Lietuvos rinkai ir kurio nežino Lietuvos vartotojas. Departamentas visą informaciją ima iš vienos trečiojo asmens interneto svetainės – *mysnus.com*, padarytos momentinės ekrano nuotraukos. Interneto svetainė *mysnus.com* yra registruota Švedijoje, kurioje šie čiulpiamojo (kramtomąjo) tabako gaminiai, t. y. gaminiai „Snus“, yra teisėtai tiekiami vartotojams. Be to, Nutarime nepaaiškinta, kodėl pareiškėjo gaminys imituoja gaminius „Snus“, o ne atvirkščiai, pavyzdžiui, šaltiniai nėra įvertinti laiko požiūriu;

2.11. Departamentas nenurodė, kuo švediško gaminio dizainas yra toks išskirtinis, kad vidutiniam vartotojui kils asociacija tik su tabako gaminiais. Tai, kad pareiškėjo gaminys supakuotas į apskritą dėžutę, niekaip nekelia asociacijų su tabaku, nes tokio tipo dėžutės yra naudojamos labai plačiai (maisto, kosmetikos, chemijos ir pan. pakavimas). Taip pat nėra aišku, kaip paties gaminio dizainas suponuoja imitaciją, kai vartotojas nėra jo matęs Lietuvoje, o Departamentas pareiškėjui išdavė licenciją išvežti šį gaminį;

2.12. Departamentas, vartodamas terminą „imituoja“, nurodo, jog šis terminas turi būti aiškinamas kaip reiškiantis „siekį pamėgdžioti, padirbinėti panašius į kitą daiktus.“ Šioje byloje nėra įrodymų, kad pareiškėjas siekė pamėgdžioti ar padirbinėti panašius į kitą daiktus, t. y. gaminti gaminį, kuris panašus į tabako pagalvėles. Tokio siekio nėra ir Departamentas jo nenustatė. Be to, pasaulinės nikotino gaminių tendencijos (o ne vienas puslapis, kurį cituoja Departamentas) rodo, kad pareiškėjo gaminio ir jo pakuotės dizainas yra įprastas, todėl nėra imitavimo. Nikotino pagalvėlės yra gaminys, konkuruojantis su tabako pagalvėlėmis, bet ne jas imituojantis;

2.13. pareiškėjui negali būti taikoma administracinė atsakomybė, jei konkreti veikla specifiškai neuždrausta įstatymu. Departamentas, vengdamas pripažinti, kad susidariusi situacija, t. y. nikotino pagalvėlių gamyba, nėra reglamentuota nei Įstatyme, nei kituose teisės aktuose, bando bet kokiomis priemonėmis nubausti pažeidimą. Atsakovas priėmė Nutarimą dėl Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto reikalavimų pažeidimo, nors tuo pačiu tarpinstituciniame susirašinėjime nurodė, kad nikotino pagalvėlių gamyba nepažeidžia įstatymo. Šiuo klausimu egzistuoja teisės spraga ir tokiu būdu pažeidžiamas teisinio tikrumo principas.

3. Atsakovas Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas atsiliepime į skundą prašė atmesti pareiškėjo skundą.

4. Atsakovas atsiliepime į skundą nurodė:

4.1. byloje nėra ginčo, kad pareiškėjas prekiauja nikotino pagalvėlėmis. Atsakovas neginčija, kad nikotino pagalvėlės nėra nei tabako gaminys, nei su tabako gaminiais susijęs gaminys.

4.2. Pareiškėjas nepagrįstai teigia, kad atsakovas netinkamai taikė Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto nuostatas. Pareiškėjo nurodyta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1131/2011 nėra aktuali nagrinėjamam ginčui, nes minėtoje byloje buvo kalbama apie elektronines cigaretes;

4.3. Departamento vertinimu, nikotino pagalvėlės yra prekė, kurios dizainas imituoja tabako gaminį. Departamentas nenagrinėja pareiškėjo gaminio sudėties, o tiria tik Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodyto prekių dizaino panašumą su tabako gaminiais, t. y. aiškinasi, ar aptariamąsias prekes dizainas imituoja tabako gaminius. Minėtoje teisės normoje nėra pateiktas baigtinis sąrašas gaminių, kurie imituoja tabako gaminius;

4.4. tai, kad nikotino pagalvėlės nėra platinamos Lietuvoje, neturi reikšmės Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto pažeidimo faktui konstatuoti. Atlikus patikrinimą, nustatyta, kad pareiškėjas gamina nikotino pagalvėles, kurios imituoja tabako gaminius „Snus“. Pareiškėjo teiginys, kad nikotino pagalvėlės nėra tabako gaminių imitacija, nepagrįstas jokiais įrodymais. Šiuo atveju Departamentas nustatė, kad pareiškėjas gamina nikotino pagalvėles, kuriose nikotino koncentracija yra didesnė nei 1,666 proc. (dėl nuodingųjų medžiagų kiekio), ir informavo pagal kompetenciją Centrą, kuris nurodė, kad pareiškėjas neturi leidimo gaminti nuodingąsias medžiagas, o turi tik 2022 m. rugpjūčio 3 d. leidimą Nr. NM-317, leidžiantį naudoti nuodingąsias medžiagas. Pareiškėjo prekė yra ūmiai toksiška, o tabako pagalvėlėmis draudžiama prekiauti Lietuvoje, todėl ji negali būti teisėtai laikoma tabako gaminio pakaitalu;

4.5. Departamentas turi kompetenciją kontroliuoti pareiškėjo veiklą, vadovaujantis Įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAI) 31 straipsnio 3 dalies 5 punktu. Departamento teisė taikyti sankcijas yra nustatyta Įstatymo 26 straipsnio 13 dalies 1 punkte;

4.6. Departamentas, priimdamas Nutarimą, vadovavosi Muitinės laboratorijos 2023 m. balandžio 3 d. raštu Nr. (1.1 Mr)2B-91, kuriame pateiktas atsakymas, jog, be kita ko, oraliniam vartojimui skirtos pastilės (nikotino pagalvėlės) yra laikytinos čiulpiamojo tabako („Snus“) pakaitalu ir nėra pateiktos kaip gaminys, padedantis mesti tabako vartojimą. Be to, tabako gaminių imitavimo faktą pagrindžia Departamento 2023 m. kovo 21 d. faktų fiksavimo protokolą Nr. ATK2-016, nuotraukos, pareiškėjo gaminio „Grant“ ir tabako gaminių „Snus“ palyginamoji analizė. Konstatuota, kad pareiškėjo gaminio dizainas imituoja tabako gaminių „Snus“ ir jo vietinį įpakavimą, todėl, vadovaujantis Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punktu, tokių gaminių kaip pareiškėjo gaminys, kuris imituoja tabako gaminių, gamyba Lietuvoje draudžiama;

4.7. Šiuo atveju yra aktuali Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. balandžio 7 d. nutartis administracinėje byloje [Nr. eA-1982-629/2021](#), kurioje suformuota teismų praktika, susijusi su ekonominių sankcijų taikymu dėl Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto pažeidimo. Šiuo atveju pareiškėjas nepagrįstai teigia, kad nikotino pagalvėlės atitinka tokio tipo dizainą valstybėse, kuriose šie gaminiai leidžiami, o pagal pasaulines nikotino gaminių tendencijas aptariamo pareiškėjo gaminio ir jo pakuotės dizainas yra įprastas, todėl nėra imitavimo. Minėtoje nutartyje Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas atmetė analogiškus argumentus ir nurodė, kad, nors aptariamo gaminio sudėtyje nėra tabako, o gaminio „Snus“ sudėtyje jo yra, abu gaminiai yra pateikiami kaip alternatyvūs rūkymui;

4.8. tai, kad pareiškėjo gaminamų nikotino pagalvėlių „Grant“ dizainas imituoja, atkartodamas gaminių „Snus“, taip pat patvirtina Departamento atlikta gaminių „Grant“ ir „Snus“ palyginamoji analizė. Įrodinėjant pareiškėjo gaminio dizaino panašumą į tabako gaminių dizainą faktą, svarbus sukurtas vizualinis efektas, o ne visiškas dizaino tapatumas. Be to, svarbus ne tik išorinis vienetinis pakelio dizaino panašumas, bet pačios pagalvėlės panašumas į gaminių „Snus“;

4.9. atsakovas, priimdamas Nutarimą, nepažeidė nei materialiosios, nei proceso teisės normų. Nutarimas atitinka teisėtumo ir pagrįstumo kriterijus, teismų praktiką.

II.

5. Regionų administracinis teismas 2024 m. gruodžio 3 d. sprendimu atmetė pareiškėjo UAB „Kordula“ skundą.

6. Teismas nurodė, jog Nutarime konstatuota, kad pareiškėjas, gamindamas nikotino pagalvėles „Grant“ ir „Grant extreme“, pažeidė Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto reikalavimus, t. y. gaminio pakuotė, jos turinys (ritinio formos plastikinė dėžutė; dėžutėje – popieriniai, kvadratinės formos maišeliai užpildyti baltos spalvos milteliais) ir produkto vartojimo instrukcijos leidžia daryti išvadą, kad gaminys imituoja tabako gaminių „Snus“. Atsakomybė už Įstatymo 18 straipsnio pažeidimus numatyta Įstatymo 26 straipsnio 11 punkte, pareiškėjui skirtas sankcijoje nurodytas baudos vidurkis – 1 158 Eur. Nutarimu nustatytos aplinkybės, kad:

6.1. ant pareiškėjo gaminio esanti informacija skelbia, kad gaminyje nėra tabako, tačiau šio gaminio sudėtyje yra nikotino, kuris sukelia didelę priklausomybę. Gaminys vartojamas tokiu pačiu būdu, kaip ir oraliniam vartojimui skirtas gaminys „Snus“, t. y. nikotino pagalvėlė vartojama ją užkišus už lūpos. Pareiškėjo gaminamos nikotino pagalvėlės imituoja tabako gaminius „Snus“, kurių pakuotė, oraliniu būdu vartojami maišeliai bei pats vartojimo būdas yra vienodo tipo. Pareiškėjas, gamindamas nikotino pagalvėles, kurios imituoja tabako gaminius, vykdo draudžiamą veiklą;

6.2. Departamentas 2023 m. birželio 14 d. gavo pareiškėjo rašytinį paaiškinimą, kuriuo pareiškėjas nesutiko su Protokole nurodytu pažeidimu, teigdamas, jog jo gaminiai nėra platinami Lietuvoje, o Įstatymas nereguliuoja nikotino pagalvėlių, neturinčių tabako, gamybos, prekybos, importo ir pan. Pareiškėjas teigė, kad nikotino pagalvėlės yra oraliniam vartojimui skirtas tabako pakaitalas, o Departamentas plečiamai aiškina Įstatymą ir nepateikia įrodymų dėl imitavimo fakto;

6.3. pareiškėjo paaiškinimai nepagrįsti ir nepanaikina Įstatymo pažeidimo sudėties. Departamentas neginčijo, kad nikotino pagalvėlės nėra nei tabako gaminys, nei su tabako gaminiais susijęs gaminys, tačiau, jo vertinimu, tai yra prekė, kurios dizainas imituoja tabako gaminių. Departamentas nenagrinėja pareiškėjo gaminio sudėties, o tiria tik Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodyto prekių dizaino panašumą su tabako gaminiais, t. y. aiškinasi, ar aptariamą prekę dizainas imituoja tabako gaminius. Šis Įstatymo straipsnis apima įvairias prekes: žaislus, maisto prekes ir t. t., o šis sąrašas nėra baigtinis. Tai, kad

nikotino pagalvėlės nėra platinamos Lietuvoje, neturi reikšmės Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto pažeidimo fakto nustatymui, kadangi Departamentas patikrinimo metu nustatė, kad pareiškėjas gamina nikotino pagalvėles, kurios imituoja tabako gaminius „Snus“. Tokių gaminių gamyba yra uždrausta Įstatymo ir dėl šio pažeidimo pareiškėjui buvo surašytas Protokolas;

6.4. Muitinės laboratorija 2023 m. balandžio 3 d. raštu Nr. (1.1 Mr)2B-91 konstatavo, kad pateiktos oraliniam vartojimui skirtos pastilės (nikotino pagalvėlės), kurių brūkšniniai kodai yra 4779049510219, 4779049510202, laikytinos čiulpiamojo tabako („Snus“) pakaitalu;

6.5. vadovaujantis Lietuvos Respublikos dizaino įstatymo 2 straipsnio 1 dalimi, dizainas – tai viso gaminio ar jo dalies vaizdas, sudarytas iš gaminio ir (arba) jo ornamentikos specifinių savybių – linijų, kontūrų, spalvų, formos, tekstūros ir (arba) medžiagos. Taigi, gaminio, produkto dizainą sudaro elementų visetas, t. y. tiek pats gaminy, tiek gaminio sudėtinės dalys – pakuotė, apipavidalinimas, grafiniai simboliai bei pakuotės ornamentikos specifinės savybės – linijos, kontūrai, spalvos, formos. Terminas „imituoti“ reiškia siekį pamėgdžioti, padirbinėti panašius į kitą daiktus. Departamento vertinimu, įrodinėjant pareiškėjo gaminio dizaino panašumo į tabako gaminių dizainą faktą, svarbus sukurtas vizualinis efektas, o ne visiškas dizaino tapatumas. Taip pat svarbu ne tik išorinis vienetinis pakelio dizaino panašumas, bet pačios pagalvėlės panašumas į gaminį „Snus“. Reikėtų vertinti dizaino panašumų visumą, o ne atskiras detales atskirai;

6.6. vertinant, ar pareiškėjo gaminio dizainas imituoja oraliniu būdu vartojamą tabako gaminį „Snus“ bei jo pakuotę (vienetinį įpakavimą), atsižvelgiama į tai, kaip šį gaminį įvertintų vidutinis vartotojas. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo praktikoje pripažįstama, kad vidutinis vartotojas, vertindamas prekes ar prekių ženklą, apsiriboja bendro vaizdo suvokimu ir neanalizuoja kiekvienos detalės. Todėl ekonominis vidutinio vartotojo elgesys paprastai siejamas su bendru išpūdžiu apie prekę ar paslaugą (žr., pvz., 2004 m. balandžio 29 d. sprendimą *Procter&Gamble*, sujungtose bylose C-468/01 P – C-472/01, EU:C:2004:259). Paprasto (vidutinio) vartotojo samprata iš esmės yra perimta bei taikoma ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje;

6.7. įvertinus internetinėje erdvėje siūlomų oraliniu būdu vartojamų tabako gaminių rinką, nustatyta, kad pareiškėjo gaminio dėžutės (vienetinio įpakavimo) forma, dydis, dėžutės atidarymo būdas, pačių gaminių (maišelių) forma ir vartojimo būdas yra tapatūs pasaulinėje rinkoje įprastam oraliniu būdu vartojamam tabako gaminiui „Snus“, todėl vidutinis vartotojas pareiškėjo gaminį sies su šiuo tabako gaminiu. Darytina išvada, kad pareiškėjo gaminio dizainas imituoja tabako gaminį „Snus“ ir jo vienetinį įpakavimą;

6.8. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2021 m. balandžio 7 d. nutartimi administracinėje byloje [Nr. eA-1982-629/2021](#) suformavo teismų praktiką, susijusią su ekonominių sankcijų taikymu dėl Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto pažeidimo. Bylos faktinės aplinkybės yra analogiškos pareiškėjo padarytam pažeidimui, tik nutartyje nurodyta bendrovė vykdė gaminių, imituojančių tabako gaminius, pardavimą. Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punktas draudžia gaminti ir (ar) parduoti prekes, kurių dizainas imituoja tabako gaminius ar jų vienetinius pakelius. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, aiškindamas Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto turinį, laikėsi nuostatos, jog šios teisės normos sudėtis yra formali, t. y. konstatavimui, jog buvo padarytas Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto pažeidimas, pakanka nustatyti, kad bendrovė parduoda produktus, kurių dizainas imituoja tabako gaminius ar jų pakuotes (žr., pvz., 2010 m. gegužės 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-638/2010, 2010 m. gegužės 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸²²-696/2010).

7. Teismas pažymėjo, kad byloje nėra ginčo dėl pareiškėjo turimų licencijų gaminti gaminius, kuriuose yra nikotino, bei realizuoti gaminius užsienio rinkoje, be to, tai nėra nagrinėjamos bylos dalykas. Nagrinėjamos bylos dalykas (ginčas) – ar pareiškėjo gaminamos nikotino pagalvėlės, jų dizainas imituoja tabako gaminius ar jų pakuotes.

8. Teismas nustatė, kad pareiškėjo gaminamos nikotino pagalvėlės atitinka gaminio „Snus“ dizainą. Pareiškėjas neginčijo šio fakto ir skunde nurodė, kad pareiškėjo gaminio ir jo pakuotės dizainas yra įprastas, todėl nėra imitavimo, o nikotino pagalvėlės yra gaminy, konkuruojantis su tabako pagalvėlėmis.

9. Teismas nesutiko su pareiškėjo pozicija dėl Įstatymo pakeitimo nuostatų, kuriomis nikotino maišeliai būtų pripažįstami tabako gaminių pakaitalu. Teismas akcentavo, kad Nutarimo priėmimo metu Įstatyme nebuvo (ir šio metu nėra) nuostatų apie tai, kad nikotino pagalvėlės yra pripažįstamos tabako gaminių pakaitalu.

10. Teismo vertinimu, nagrinėjamu atveju yra aktuli Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. balandžio 7 d. nutartis administracinėje byloje [Nr. eA-1982-629/2021](#), kurioje nagrinėtas ginčas dėl Departamento nutarimo, kuriuo paskirta bauda už Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto pažeidimą, teisėtumo bei pagrįstumo, t. y. Departamento vertinimu, gaminy imitavo tabako gaminį „Snus“, nors, pareiškėjo (minėtoje administracinėje byloje) teigimu, gaminy yra pakaitalas tabako gaminiams, todėl neimituoja tabako

gaminų. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas minėtoje nutartyje konstatavo, kad nėra ginčo dėl to, jog prekiaujama gaminiu, kuris nėra tabako gaminytis ginčiui aktualiu metu, bei atmetė teiginius, kad gaminio statusas Lietuvoje yra analogiškas elektroninių cigarečių statusui, kuris egzistavo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. balandžio 26 d. sprendimo administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1131/2011 priėmimo metu, t. y. aptartos aplinkybės kaip ir nagrinėjamoje administracinėje byloje. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas minėtoje nutartyje vadovavosi Dizaino įstatymo 2 straipsnyje pateiktais sąvokų „dizainas“ ir „gaminytis“ apibrėžimais, taip pat teismų praktika, aiškinant dizaino apibrėžimą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. gegužės 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-638/2010, 2005 m. sausio 21 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁴-41/2005). Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas taip pat atmetė pareiškėjo teiginius, kad gaminytis nesuklaidintų vidutinio vartotojo, nes gaminiu „Snus“ neprekiuojama Lietuvos Respublikoje. Be to, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje pateiktą sąvokos „vidutinis vartotojas“ apibrėžimą bei teismų praktiką (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. gegužės 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-398/2013), minėtoje nutartyje nurodė, kad gaminio panašumo į gaminį „Snus“ vertinimas turi būti atliktas „vidutinio vartotojo akimis“.

11. Teismas pažymėjo, kad pagal Įstatymą draudžiama gaminti maisto produktus ir kitas prekes, kurių dizainas imituoja tabako gaminius ar jų pakuotes, ir šis draudimas taikomas ne patiems tabako gaminiams, o kitų paskirčių naudojimo gaminiams. Teismo vertinimu, pareiškėjo pateiktas aiškinimas reikštų, kad tabako gaminius imituojančiu daiktu gaminį būtų galima pripažinti tik tada, kai pirkėjas turėtų pagrindo jį supainioti su tikru tabako gaminiu, t. y. naudoti jį kaip gaminį „Snus“, tačiau toks aiškinimas netikslus. Teismas pripažino, kad pareiškėjo gaminamos nikotino pagalvėlės imituoja tabako gaminius – gaminius „Snus“. Teismas atmetė pareiškėjo argumentus, kad nikotino pagalvėlės nėra tabako gaminiai, todėl jų apyvartai negali būti taikomas Įstatymas, – Įstatymo 18 straipsnis, reglamentuojantis draudimus, susijusius su tabako gaminių imitacija, ir sankcijas už tokio pobūdžio pažeidimus, nagrinėjamu atveju yra taikytinas, nes pareiškėjo gaminytis vertintinas kaip gaminio „Snus“ imitacija, o minėtos Įstatymo normos dispozicijoje neįtvirtinta jokių draudimo taikymo išimčių.

12. Teismas, įvertinęs bylos duomenų visumą, konstatavo, kad aplinkybės, turinčios reikšmės pareiškėjo veiksams kvalifikuoti, buvo ištirtos, tinkamai įvertintos ir pagrįstai pripažintos įrodymais, pagrindžiančiais jo kaltę už nustatytus pažeidimus. Nutarimas yra tinkamai pagrįstas objektyviomis aplinkybėmis ir priimtas nepažeidžiant teisės aktų nuostatų, vadovaujantis teismų praktika, o paskirta nuobauda atitinka teisės aktų reikalavimus. Teismas nenustatė pagrindo panaikinti Nutarimą, todėl atmetė pareiškėjo skundą.

III.

13. Pareiškėjas UAB „Kordula“ apeliaciniame skunde prašo panaikinti Regionų administracinio teismo 2024 m. gruodžio 3 d. sprendimą ir bylą išspręsti iš esmės – panaikinti Nutarimą, taip pat prašo priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

14. Pareiškėjas apeliaciniame skunde nurodo:

14.1. teismas netinkamai aiškino ir taikė materialiosios teisės normas. Teismas netinkamai taikė Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto nuostatą ir nepagrįstai ignoravo argumentus dėl šios nuostatos turinio vertinimo, pasitelkiant istorinį teisės aiškinimo metodą. Pareiškėjo gaminytis yra tabako gaminių pakaitalas, šią aplinkybę patvirtina ne tik įstatymų leidėjo inicijuoti Įstatymo pakeitimai, kuriais apibrėžiami ir reglamentuojami tokie produktai kaip nikotino pagalvėlės ir pripažįstama, kad tai yra tabako gaminių pakaitalas, bet ir paties Departamento raštu išdėstyta pozicija, kad pareiškėjo gaminio gamyba ir tiekimas į užsienį nepažeidžia Įstatymo nuostatų;

14.2. teismas nemotyvuotai atmetė pareiškėjo argumentus, kad jo gaminytis yra tabako gaminio pakaitalas, o pareiškėjas vykdo veiklą, nepažeisdamas Įstatymo nuostatų. Departamento pozicija dėl pareiškėjo vykdomos veiklos yra nenuosekli, ji pasikeitė po 2022 m. liepos mėnesio. Departamentas, priimdamas Nutarimą, vadovavosi Muitinės laboratorijos 2023 m. balandžio 3 d. raštu Nr. (1.1 Mr)2B-91, kurioje pateikta išvada, kad, pagal produkte esančias sudedamąsias dalis, tai yra tabako gaminio pakaitalas, bet teismas neįvertino šios aplinkybės. Be to, teismas nepagrįstai neatsižvelgė į tai, kad Departamentas dalyvavo Darbo grupės klausimams, susijusiems su oraliniam vartojimui skirtais nikotine išmirkytais maišeliais, kuriuose nėra tabako, įvertinti, sudarytos Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2020 m. lapkričio 12 d. įsakymu Nr. 4-1004,

veikloje, o minėta darbo grupė nustatė, kad šiuo metu galiojantys teisės aktai turi spragų, nes naujai rinkoje atsirandantys gaminiai su nikotinu ar be jo nėra reguliuojami galiojančiuose teisės aktuose. Aptartos aplinkybės patvirtina pareiškėjo poziciją, kad jo gaminamas produktas yra naujas gaminy, t. y. tabako pakaitalas, kuris šiuo metu nėra reguliuojamas Įstatyme;

14.3. pareiškėjo gaminy yra tabako pakaitalas ir jis neimituoja tabako gaminių, o priešinga teismo išvada yra nepagrįsta. Be to, pripažinus, kad pareiškėjo gaminy prilygsta tabako gaminių imitacijai, sukuriamą dviprasme situaciją: pareiškėjui draudžiama gaminti nikotino pagalvėles, kurios yra tabako gaminio „Snus“ formos, tačiau nikotino maišelių, kurios neturi tokios formos, gamyba būtų leidžiama, nors abiejų produktų sudėtis ir poveikis yra tapatus;

14.4. pareiškėjas, gamindamas nikotino pagalvėles, įgyvendina ūkinės veiklos laisvę, kurią jam garantuoja Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – ir Konstitucija) 46 straipsnis. Įstatyme nustatyti draudimai, apribojantys šią laisvę, turi būti pagrįsti, adekvatūs siekiamam tikslui, nediskriminaciniai ir aiškiai suformuluoti. Šiuo atveju, Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto nuostatas vertinant istoriniu metodu, matyti, kad įstatymų leidėjas siekė uždrausti ne konkuruojančius gaminius, o tik jų imitacijas, kai jos atliekamos ne tabako / nikotino gaminiuose, o kituose sektoriuose, pavyzdžiui, maisto ar žaislų. Šiuo aspektu akcentuojamas Įstatymo 2003 m. lapkričio 20 d. pakeitimo aiškinamasis raštas. Iš nurodyto teisinio reguliavimo ir jo priėmimą paskatinusių priežasčių darytina pagrįsta išvada, kad Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytas draudimas imituoti tabako gaminių dizainą yra skirtas drausti gaminti ir tiekti rinkai akivaizdžiai tabako gaminius imituojančias prekes, kurių paskirtis yra kita nei tabako / nikotino gaminių ir kurie skatina tabako gaminių vartojimą. Nikotino pagalvėlės nėra tabako gaminių imitacija ir neskatina tabako gaminių vartojimo. Tai – produktas, konkuruojantis su tabako gaminais;

14.5. pareiškėjas savo argumentus grindė Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, kurioje nurodyta, kad gaminiai, kurie pagal savybes ir vartojimo būdą yra panašūs į tabako gaminius, Įstatymo prasme neimituoja tabako gaminių, o, priešingai, konkuruoja su jais. Teismas nepagrįstai vadovavosi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. balandžio 7 d. nutartimi administracinėje byloje [Nr. eA-1982-629/2021](#), nes minėtos bylos ir nagrinėjamos administracinės bylos faktinės aplinkybės reikšmingai skiriasi: pareiškėjas neteikia nikotino pagalvėlių Lietuvos rinkai ir vartotojams; pareiškėjas turi visus privalomus leidimus (licencijas) gaminti nikotino pagalvėles; yra parengtas ir išviešintas Įstatymo pakeitimo projektas, kuriame nikotino pagalvėlės pripažįstamos tabako pakaitalu, ir Departamentas išreiškė pritarimą šiai pozicijai;

14.6. teismas neatsižvelgė į pareiškėjo argumentus, kad tabako gaminio „Snus“ platinimas yra draudžiamas Lietuvos rinkoje, o pareiškėjas neplatina savo gaminio Lietuvoje. Nėra jokių duomenų, kad Lietuvos vartotojas žino apie užsienyje esantį gaminį „Snus“ ir gali jį lyginti su pareiškėjo gaminiu.

15. Atsakovas Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas atsiliepime į apeliacinį skundą prašo atmesti pareiškėjo apeliacinį skundą.

16. Atsakovas sutinka su teismo atliktu bylos aplinkybių vertinimu, iš esmės pakartoja atsiliepime į skundą išdėstytus savo argumentus, be kita ko, kad pareiškėjas vykde Įstatymu draudžiamą prekių, kurių dizainas imituoja tabako gaminius, gamybą. Atsakovas pažymi, kad pareiškėjas apeliaciniame skunde iš esmės pakartoja savo skundo argumentus, taip pat remiasi aplinkybėmis, kurių nebuvo pažeidimo padarymo metu (pvz., darbo grupių išvadomis, teisės aktų projektais), bei būsimo teisinio reguliavimo perspektyvomis, tačiau tokie argumentai nepatvirtina Nutarimo neteisėtumo. Sankcija pareiškėjui buvo pritaikyta ne dėl tabako gaminių gamybos be leidimo, o dėl Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto pažeidimo, t. y. gaminių dizaino imitavimo. Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto tikslas yra mažinti tabako gaminių patrauklumą ir užkirsti kelią jų imitacijoms kitų prekių segmente, ypač turint omenyje nepilnamečių apsaugą, o Konstitucijos 46 straipsnyje įtvirtinta ūkinės veiklos laisvė gali būti ribojama, siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą ir nepilnamečius. Atsakovo vertinimu, teismas tinkamai vadovavosi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika (be kita ko, 2021 m. balandžio 7 d. nutartimi administracinėje byloje [Nr. eA-1982-629/2021](#)), išsamiai išanalizavo bylos įrodymus ir teisingai pritaikė teisę.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV.

17. Vadovaujantis Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punktu, Lietuvos Respublikoje draudžiama gaminti ir (ar) parduoti žaislus, maisto produktus ir kitas prekes, kurių dizainas imituoja tabako gaminius ar jų vienetinius pakelius, susijusius gaminius, įrenginius, skirtus šiems gaminiams vartoti.

18. Šioje byloje ginčijamu atsakovo Nutarimu pripažinta, kad pareiškėjas, gamindamas nikotino pagalvėles „Grant“ ir „Grant extreme“, pažeidė Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto reikalavimus, t. y. gaminio pakuotė, jos turinys (ritinio formos plastikinė dėžutė; dėžutėje – popieriniai, kvadratinės formos maišeliai užpildyti baltos spalvos milteliais) ir produkto vartojimo instrukcijos leidžia daryti išvadą, kad gaminys imituoja tabako gaminį „Snus“, todėl, vadovaujantis Įstatymo 26 straipsnio 11 punktu, pareiškėjui skirta 1 158 Eur bauda (sankcijoje nurodytas baudos vidurkis).

19. Aiškindamas Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto nuostatas Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT) ne kartą yra nurodęs, kad Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkto pažeidimui konstatuoti pakanka nustatyti, jog parduodami produktai, kurių dizainas imituoja tabako gaminius ar jų pakuotes (žr., pvz., LVAT 2010 m. gegužės 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-638/2010; 2010 m. gegužės 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸²²-696/2010; 2021 m. balandžio 7 d. nutartį administracinėje byloje [Nr. eA-1982-629/2021](#)).

20. Šios bylos kontekste, kai pareiškėjas gamina (Lietuvoje neprekiavo) nikotino pagalvėles „Grant“ ir „Grant extreme“, veikos kvalifikavimo pagal Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punktą aspektu LVAT suformuota šios teisės aiškinimo taisyklė yra aktuali bei taikytina, nes tiek gamyba, tiek kitos prekės, o būtent į kitų prekių kategoriją patenka pareiškėjo gaminiai, yra veikos kvalifikavimo pagal Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punktą požymiai. Todėl atmetant kaip neturinčius įtakos galutinei procesinei šios bylos baigčiai visus kitus pareiškėjo apeliacinio skundo argumentus, vertintina tik tai, ar atsakovas pagrįstai pripažino pareiškėjo prekių dizaino panašumą su tabako gaminiais, t. y. ar pareiškėjo gaminamos prekės dizainas imitavo tabako gaminius.

21. Atsakovas, kaip jau minėta, padarė išvadą, kad gaminio pakuotė, jos turinys (ritinio formos plastikinė dėžutė; dėžutėje – popieriniai, kvadratinės formos maišeliai užpildyti baltos spalvos milteliais) ir produkto vartojimo instrukcijos leidžia teigti, kad gaminys imituoja tabako gaminį „Snus“.

22. Ši išvada padaryta įvertinus tai, jog ant pareiškėjo gaminio esanti informacija skelbia, kad gaminyje nėra tabako, tačiau šio gaminio sudėtyje yra nikotino, kuris sukelia didelę priklausomybę; gaminys vartojamas tokiu pačiu būdu, kaip ir oraliniam vartojimui skirtas gaminys „Snus“, t. y. nikotino pagalvėlė vartojama ją užkišus už lūpos; pareiškėjo gaminamos nikotino pagalvėlės imituoja tabako gaminius „Snus“, kurių pakuotė, oraliniu būdu vartojami maišeliai bei pats vartojimo būdas yra vienodo tipo.

23. Šios Nutarties 21 ir 22 punktuose nurodytų atsakovo argumentų kontekste, atsižvelgiant į pareiškėjo apeliacinio skundo argumentus (žr. šios Nutarties 14.1, 14.2, 14.3, 14.4 p.), pažymėtina, kad atsakovas neginčijo, jog nikotino pagalvėlės nėra nei tabako gaminys, nei su tabako gaminiais susijęs gaminys, tačiau tai yra prekė, kurios dizainas imituoja tabako gaminį, todėl pirmosios instancijos teismas neturėjo teisinio pagrindo vertinti gaminio savybes ir pasisakyti, ar pats gaminys pagal savo sudėtį vertintinas kaip tabako gaminio pakaitalas, bei įvertinti, ar pareiškėjas vykdo veiklą, nepažeidžiančią Įstatymo nuostatų, apskritai. Dėl pareiškėjo apeliacinio skundo argumentų, nurodytų šios Nutarties 14.3 punkte, jog pripažinus, kad pareiškėjo gaminys prilygsta tabako gaminių imitacijai, sukuriamą dviprasmią situaciją: pareiškėjui draudžiama gaminti nikotino pagalvėles, kurios yra tabako gaminio „Snus“ formos, tačiau nikotino maišelių, kurie neturi tokios formos, gamyba būtų leidžiama, nors abiejų produktų sudėtis ir poveikis yra tapatus, teisėjų kolegija pažymi, kad šioje byloje yra vertinama tik pirmoji iš paminėtų situacijų kaip pažeidžianti Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkte įtvirtintą draudimą. Antroji gi pareiškėjo nurodoma situacija yra už šio ginčo ribų. Kadangi ne pats nikotino pagalvėlių gamybos faktas, o tai, kad gaminys – nikotino pagalvėlės imituoja tabako gaminį „Snus“, yra Įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 8 punkte įtvirtinto draudimo pažeidimas, teisėjų kolegija neturi pagrindo pateikti motyvų į pareiškėjo apeliacinio skundo argumentus, nurodytus šios Nutarties 14.4 punkte.

24. Byloje įrodymai nepaneigia atsakovo vertinimų, kad pareiškėjo gaminamos nikotino pagalvėlės imituoja tabako gaminius „Snus“, pagrįstumo (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 56 str. 7 d.), todėl teisėjų kolegija apeliacinį skundą atmeta, o pirmosios instancijos teismo sprendimą palieka nepakeistą (ABTĮ 144 str. 1 d. 1 p.).

25. Kadangi galutinis teismo procesinis sprendimas yra ne pareiškėjo naudai, jis neįgyja teisės į bylinėjimosi išlaidų atlyginimą (ABTĮ 40 str. 1 d.), todėl pareiškėjo prašymas priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą netenkinamas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo
144 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a :

Pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Kordula“ apeliacinį skundą atmesti.
Regionų administracinio teismo 2024 m. gruodžio 3 d. sprendimą palikti nepakeistą.
Nutartis neskundžiama.

Teisėjai Jolanta Malijauskienė

Gintaras Kryževičius

Dainius Raižys

Paminėta tekste:

[eA-1982-629/2021](#)